

TIDEVARVET

Nr 8. 20 febr.

Nr 8. 4 årg. 1926.

Tidevarvet Nr 8

Generalsekretären i Interparlamentariska unionen, doktor Christian Lange, har i dagarna besökt Stockholm och givit Tidevarvets medarbetare en blick över *Världens väg mot avrustning*. Gammal fredskämpe — optimist är en sammanställning, som är sällsynt men desto mera glädjande.

Sedan artikeln om *Sockret* skrevs, har riksdagen ännu en gång behandlat frågan om skyddstull och statsgarantier åt betodlarna och sockerindustrin. Striden blev lång och hård, men denna gång erhöi betodlningens intressida frågan statsens sida. I båda kamrarna avstogs de motioner, som väckts i frågan.

Kommunalförvaltningens utveckling tycks icke gå enbart i rätt riktning såsom framgår av dagens ledare. Fortsätter man som man börjat, saknar man snart nog folk att sätta in i alla nämnder och organisationer.

I *Fru Anderssons ädelmod* går D—z tillrätta med Enskilda bankens handlingssätt mot Rörstrandsarbetarna.

Även om fallet Holm till all lycka icke är någon typisk företeelse, så är det tyvärr ej heller ensamt i sitt slag. Paralleller finnas, som aldrig nå offentligheten. Artikeln *Om hustrumishandel* behandlar detta ämne.

Längs horisonten ger en sammanfattning av veckans utrikes händelser.

Rysk kärlek av E. W—ns behandlar Alexandra Kolontays nya bok *Arbetsvinnans kärlek*. Den unga kommunistvinnans kärlek tycks ha lämpat sig efter de nya förhållandena otroligt snabbt.

Kontrasten mellan henn: och den unga franska flickan, som behandlas på samma sida av fru Krey-Lange under rubriken *En flickpensjon i Ludvig XVI:s Paris* är skärande.

Min hustru skriver en ny Moschok är veckans novell av Märtha Makings.

Greta Cardell ger en sammanfattning av tankarna i Gruppens sjuårliga av Mc Dougall.

Världens väg mot avrustning

En intervju med Christian Lange

Fredspolitikern doktor Christian Lange har i dagarna ånyo passerat Stockholm på väg från Finland. Vid ett samtal med Tidevarvets medarbetare förklarade dr Lange, att han i Finland tydligt känt en avspänning i den fruktan för Sovjet-Ryssland, som varit den drivande fjädern i de senaste årens rustningspolitik. På finnarnas egen begäran hade dr Lange talat över ämnet "Avrustning" på Riksdagshuset i Helsingfors och möttes med stort intresse och älskvardhet. Finland är ju ett av de nitton länder, som anmält sig till den beramade avrustningskonferensen i Schweiz. Dr Lange ansåg, att om blott Finland finge tillräckliga garantier från Rysslands sida, skulle det vara med på en minskning av rustningarna.

Principiellt sett, yttrade dr Lange vidare, är det riktigt att uppskjuta konferensen, tills Ryssland kommer med. Glädjande är det att se Amerikas stora intresse för denna konferens; regeringen har begärt icke mindre än 50,000

doll för representation därstädes. Det är även att märka, att bland alla länder, vilka uppmanats att lämna rapporter över arméstyrkor, rustningsplaner m. m. Amerika varit det land, som villigast lämnat upplysningar och utförligast beskrivit sina åtgärder och planer. Amerika är dock det land, jämte England under sin nuvarande konservativa regering, vars politik företred starkaste isoleringen från den övriga världen. Många äro de, bland dem president Coolidge, vilka bearbeta opinionen i riktning mot gemensam ansvarskänsla även för andra länder. Det amerikanska statskicket är dock så invecklat och tungtänkt, att det alltid tar en orimligt lång tid innan ett amerikanskt statsbeslut gått igenom alla instanser och blir giltigt. Amerikas inträde i Världsdomstolen var säkerligen det första steget mot Nationernas Förbund, men många anse, att det kan dröja ännu tio, ja tjuo år innan det slutgiltigt avslutar sig till detta.

Av de tre stormakter, Tyskland, Ryssland och Amerika, vilka ännu fattades i Nationernas förbund, måste det bli Tyskland, som kom först. Det var helt enkelt ett villkor för de andras anslutning. Locarnofördraget har ju försökt skapa en fredlig zon runt Tyskland och man får väl hoppas på ett gott samarbete med detta land. Gentemot den uppfattningen, att planen på ständig rådsplats i N. F. åt Polen m. fl. länder vore ett direkt schackdrag mot Tyskland, framhöll dr Lange en annan motivering. Det gäller att få de "svåra" länderna med först, medan kretsen ännu är jämförelsevis liten och förstälse emellan de olika intressena är lättare fram kan det hända att man ej alls får dem med.

Beträffande allt fredsarbete, slutar dr Lange, är det viktigt att ej invagga sig i naiva förhoppningar utan att sätta in alla krafter i kamp för freden.

Längs horisonten

Vilka skola få de bästa platserna?

När en människa genom andras inflytande eller omständigheternas makt drivits ett stycke längre t. ex. i ädelmod eller i vägsamhet än hon innerst vill, sker nästan alltid ett bakslag. Det synes vara ett sådant bakslag efter Locarno, som Europa lever i just nu.

Det kunde gå an i Locarno att be Tyskland vara välkommet i Nationernas förbund till en ständig plats i rådet. Men när sen Frankrike börjar besinna, att Tyskland inifrån skall börja granska N. F:s förvaltning av Saarområdet, som hittills skett på franskt manér, eller mandatärens förvaltning av kolonierna, och begära N. F:s ingripande för de tyska minoriteterna i Elsass-Lothringen, i Tjcekoslovakiet och Polen, då börjar det bli oroligt och vidtagna åtgärder för att neutralisera verkan av Tysklands inträde i förbundet. Det ligger då närmast till hands för Frankrike att söka skaffa sig säker majoritet i rådet genom att utöka rådsplatserna med representanter för de säkra bundsförväntarna av dess politik, Polen och Spanien. Allianssystemet skulle alltså upplivas inom förbundet. Spanien är f. n. representerat i rådet med en tillfällig plats (alldeles som Sverige) och skulle kunna neka Polen tillträde, eftersom beslutet om rådets utvidgning måste vara enhälligt. Dess bifall köpes genom att ställa i utsikt en permanent plats även för Spanien.

Under sådana förhållanden, med en säker majoritet mot sig från början, tvekar Tyskland att framhärda i sin anhängan.

Englands hållning är av den alla största vikt. Regeringen är hemlighetsfull, men pressen är emot de polska och spanska anspråken. Emellertid får man hoppas att des-

sa komplikationer skola kunna redas upp vid nästa rådsmanträde, som skall behandla Tysklands ansökan om inträde. Någon oenighet om själva huvudsaken: att Tyskland skall tas upp i folkens eget förbund råder lyckligtvis inte.

Det blev ej krig.

Italien kommer icke att gå till angrepp mot sina grannar i norr denna gång åtminstone. Men folket i Sydtyrolen kan inte hoppas på någon förbättring i sitt läge. Nationernas förbund har inte med detta att göra, försök inte, säger Mussolini, att sticka den förbundna näsan hit.

Försvaret mot spriten — ett dyrt försvar.

I Amerika yllar förbundet oro både inom kyrkliga kretsar och inom kongressen.

Den episkopala kyrkans nykterhetsförening har avgivit en rapport om tillståndet bland ungdomen efter förbundet, vars slutsats blir den, att öl och lätta viner bör frigivas. Men hela kyrkosamfundet står inte bakom denna åsikt, knappt mer än hälften, och nu predika biskopar och kyrkoherdar mot och för förbundet.

Kongressen har att syssla med en mängd motioner, som begära upphävande eller mildring av förbundet. En antiförbudsman har motionerat om ett årligt anslag av cirka 50 miljoner kronor för att göra skuldbekantningen mot spritsmugglare verksam. För närvarande kostar bevakningen omkring 14 miljoner om året. Förbudsfolket måste rösta mot motionen. Det gäller för stor summa även för Amerika.

Ontario har upphävt förbundet på egen hand och infört ett restriktions-system.

Uppfinningarna skapa problem.

England har samma problem som vi rörande radio och film. Man vill inte klaga på det engelska radiobolaget, lika litet som det klagas här på vårt. Men man anser att radio är ett för mäktigt verktyg för att ligga i händerna på ett privat monopol. En konkurrens mellan olika bolag är man inte hägad för. Man väljer mellan ett statligt monopol eller att låta så väl regeringen som större sammanslutningar bli representerade i bolaget.

Vad angår filmen så har den engelska filmindustrin — alldeles som den här gjort det genom en riksdagsmotion — sökt att befria sig från konkurrensen av utländsk, framför allt amerikansk film. Den begär att engelsk film skall förekomma i en viss procent på programmen. Biografägarna äro emot detta förslag och överhuvudt kan man inte ensas om några åtgärder.

Elsass-Lothringens moderland.

En korrespondent till Tidevarvet, signaturen "Historieintresserad", har påpekat apropos ett uttryck i Längs horisonten föregående vecka, att Frankrikes rätt att kalla sig moderland åt Elsass-Lothringen är mycket diskutabel eftersom Frankrike blott ägt landet 200 år innan det måste avstå det åt Tyskland. Detta må vara riktigt, men det är lika säkert att Frankrike betraktar sig som moderland. Vi veta att Elsass-Lothringens officiella titel är: "de befriade provinserna. O" "Historieintresserad" har säkert inte bara läst forna tiders historia och känner därför hur propagandan för Elsass-Lothringens återförening med Frankrike bedrevs och vilka termer som då användes.

Fru Anderssons ädelmod

Ett lärarinnor, som stod i nära vänskaplig beröring med de arbetarhem, från vilka hennes elever kommo, yttrade en gång till en av modrarna: det känns svårt, när jag lägger mig i min sköna säng om kvällarna i mitt eget fridfulla rum, att tänka på hur fru Andersson har det med de tio barnen i er lilla lägenhet.

Det svarade fru Andersson med de tio barnen i ett rum och kök: det skall inte fröken känna så, för vi mammor ha kommit överens om, att det är vår glädje att fröken har det så pass bra.

Det ligger ett kungligt ädelmod i detta svar, jag här ordagrant citerat som det föll. Det är ett ädelmod, som höjer fru Andersson över alla klassmotsättningar och höjer henne också över allt medlidande, som hon icke behöver.

En mera suverän gest kan inte en drottning göra än här fru Andersson genom att befria barnens älskade lärarinnor från skuld-känsla och medkänsla inför hennes hårda lott.

Det finns bland de små i världen mer av frihet inför det egna ödet och överlägsen värdering av fattigdom och rikedom som livsformer än vad de förmögna tro i sin isolerade värld.

Överklassen skall inte tro att den bara är avundad. Det är en sak. Men den skall heller inte tro, att det gör det samma hur den handlar eller hur den icke handlar. Det finns avgörande tillfällen, på vilka dess rykte på långa tider beror, och ett av dem är just nu inne. Hur ställer man sig inom den säkrade och välföräddade klassen till det öde, som Rörstrandsarbetarna gå till mötes?

Det invändes, att detta är endast en sak mellan bolaget och de sjundhundra arbetarna, som skola avvecklas och bli utan arbete och utan tak över huvudet. Men det är ju ganska klart att det sätt, varpå bolaget ställer sig till sina arbetare är betecknande för hur gemensittsuppfattningen är om hur ett företags ledning behöver handla i ett fall som detta. Om det vore en självklar sak, att här skulle alla från direktörerna till den äldsta arbetskaran dela risk och svara en för alla och alla för en, då bleve det också så.

Det kanske blir så. Vi hoppas att bolaget och banken bakom bolaget uppper ståndpunkten: vi kunna ingenting göra ens för våra gamla trojänare (vilket betyder, vi behöva ingenting göra). Men om det inte blir så, hur skall det nästan gå att tala om arbetares och arbetsgivares gemensamma intressen och om nödvändigheten av solidaritet hos arbetarna med företaget. Många vackra ord dugde inte att ta i minn efter den betan.

Vi ha åkallat den allmänna meningen, därför att den kanske kunde ha något att betyda i detta fall om den toge sig uttryck. Men det finge då inte vara en uppgitrad med hot om ökade röster på Kilbom uppskrämd allmän mening.

Det begäres icke av någon någonting jämförligt med fru Anderssons ädelmod. Det begäres ingenting, ty rättskänsla och solidaritet växa inte upp på begäran. De finnas eller de finnas icke. Men finnas de, så visar det sig i en situation som den som uppstått vid Rörstrandsfabrikens avveckling.

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna.
För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen:
högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

Husmoderns arbete

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfredag lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:

Ellin Wägner.
Mottagningstid kl. 10-11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 5:50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gård plats..... 22 öre
I text 20 "

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå

för föräldrar
Slussplan III
torsdagar 9.30-10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Malmstorgsgatan 3, Stockholm.

Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresändring. Testa-
menten. Bouppreckningar. Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.

Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Brottsredning och testamenten, för-
valtningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

ADVOKATEN JURIS KANDIDAT

Märta Björnbom Romson

Medlem av Sveriges Advokatsamfund.
Arsenalsgatan 14, I.
(Mitt emot Operahuset.)

Tel. N. 1388. Stockholm.

Juridiska uppdrag av alla slag emot-
tagas. Skriftliga förfrågningar besvaras
omgående.

Infört genom
Stockholms Läkarförening
Doktor Hanna Bernhagen
har flyttat till Stureplatsen, Bi-
blioteksg. 11. Tel. Norr 103 00.
Stockholm.

Vita korsets Sjukhem

STOCKHOLM.
Florigatan 12. Tel. Norr 12 50.

Operations- & Sjukavdelningar.
Emottager Förlösningssjukpatienter
å särskild avd.
Reduc. priser.

Östermalms Nya Förlösningshem

SKEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss)
STOCKHOLM

Tel. Förelösningssjuk. 708 48. Föreledarinnan 749 82.
Fritt val av läkare

Barnmorskan Alma Hall,

Tegnérland 3, Sthlm, tel. N. 51 69, mot-
tagar patienter. Förstkl. Humana arvoden.

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå

rekom. Valhallav. 18, II. Stockholm.
Tel. 861 81.

Sjuka och svaga
hävslas till den av tusentals beprövade
"WOHLMUTH-METODEN"
som bekvämt kan utföras i hemmet.
Begär nuntliga, kostnadsfria upplys-
ningar från
WOHLMUTH-CENTRALEN, Kungsg. 28,
Stockholm. Tel. 112 17 & Norr 52 33.

Kommunalförvaltningens utveckling

Det börjar finnas så mycket lagar, att man snart inte vet, hur det skall kunna anskaffas organ för att tillämpa dem. Denna svårighet har behjärtats av hr Hage, som redan vid 1024 års riksdag motionerade om en utredning angående ett enhetligt organ för den kommunala förvaltningen och nu till denna riksdag återkommit med i huvudsak samma motion. Hr Hage anför, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning huruvida, på vilket sätt och i vilken utsträckning en lagstiftning må kunna åstadkommas, syftande till ett organisatoriskt sammanförande av kommunernas barnavård, fattigvård och pensionsväsen, eventuellt även annan del av kommunernas verksamhet för framskapande av en gemensam kommunal nämnd, förslagsvis kallad socialnämnd.

Motionären framhåller att härigenom skulle större planmässighet och bättre samarbete ernås i den kommunala ledningen. Årendena skulle då beredas inom olika avdelningar inom nämnden och sedan avgöras av nämnden i dess helhet. Helst borde en dylik institution vara obligatorisk, men det kunde tänkas, att mindre kommuner själva finge bestämma, om sådan nämnd skulle tillsättas eller icke.

Andra lagutskottet har avstyrkt motionen, och när detta är tryckt, är den kanske sannolikt också av riksdagen avslagen. Det vore ganska märkvärdigt, ty flertalet av riksdagens ledamöter åtnjuta väl var på sin ort s. k. kommunala förtroendeuppdrag och äro därigenom förtrogena med kommunalförvaltningen. En kommunalnämnd, en fattigvårdsnämnd, en hälsovårdsnämnd, en barnavårdsnämnd, en pensionsnämnd, en nykterhetsnämnd, en taxeringsnämnd! Och snart blir det ännu flera! Vad är följden? Antingen blir det ungefär samma personer i alla nämnder eller också tillsätts olika medlemmar, och då uppstår denna brist på planmässighet och samarbete, som motionären talar om.

Det är ganska egendomligt med de riktningar, som göra sig gällande inom vårt lagstiftningsväsende. Det sväller ut över alla bräddar, vilket gör, att samtidigt som en stark centralisering äger rum till förmån för ett byråkratiskt ämbetsmannaväld, är tillströmningen av nya institutioner så stor, att den ena uppstår vid sidan av den andra och förorsakar brist på enhetlighet i organisation och arbete. Tider, som äro fattiga på idéer, lägga sitt intresse på formerna. Så ock nu! Och där utvecklar sig ett skrivardöme, som kostar tid, papper, tryck och pengar i oändlighet. Inom kommunerna, som utgöra de minsta enheterna bland styrelseformerna, vällar detta ofta stora svårigheter. Praktisk duglighet och kommunalt intresse saknas icke, men att därmed förena förmåga att uppfylla alla fordringar, som den invecklade formen kräver, är icke alltid lätt. Det senare är lagstadgat. Därför måste det förra vika för det senare. När det t. ex. skall utses ord, i kommunalnämnden, får man i första rummet tänka på att erhålla en person, som är van att skriva och kan upprätta statistiska tabeller. Blick för att sköta kommunens affärer övergår att bli en bisak. Och våra kommuners affärsställning börjar också bli allt annat än lysande.

Nu har fullmäktigeinstitutionen till stor del ersatt stämman. Den har både för- och nackdelar! Men efter-
som den nu är ett faktum, vore det lyckligt, om den utvecklades att bli ett verkligt organ för kommunalförvaltningen, d. v. s. något liknande den av hr Hage föreslagna socialnämnden. Man kunde tänka sig, att kommunalfullmäktige delade upp sig i olika avdelningar, till vilka även an-

Enhetsfront i Tyskland?

Tanken på kvinnolistor till riksdagsvalen ligger i luften, skriver "Die Frau im Staat" i en artikel, som huvudsakligen syftar på tyska förhållanden men har intresse i närvarande stund även för oss. I Tyskland är det den ständiga minskningen i antalet kvinnliga parlamentariker och erfarenheten att ett litet procenttal kvinnor så litet kunna åstadkommas, som gjort kvinnolistorna aktuella.

Kvinnorna inom partierna ha, heter det, förgäves väjdat till partiledningarna, och nu står man inför valet att gilla sig i minskad representation eller att ta saken i egna händer.

"Die Frau im Staat" tänker sig en kvinnolista med namn från alla partier i proportion allt efter det antal kvinnor ur dessa partier som stödde listan. Där skulle också förekomma representanter för de partilösa.

Endast en stark moralisk kraft skulle kunna föra en sådan lista till seger, eftersom kvinnorna varken förfoga över press eller penningar för propaganda. För att kunna föra en kvinnolista till framgång måste kvinnorna fylla mycket höga anspråk.

De måste visa självständighet, så att de beslutsamt vågra att lyssna till allt vad de stora tidingarna säga dem. De måste prestera den självövernivelsen att rösta på en kvinnolista, ehuru den upptar kvinnliga namn från andra partier än deras eget, och som de kanske anse förlaga.

Tidningen frågar sig, om kvinnornas skola kunna svara mot sådana anspråk, de som endast så kort tid haft rösträtt. Man kan våga påstå, att ej heller männen med sin längre medborgerliga skoling skulle bestå ett sådant prov.

Men skall man inte försöka? Tanken dyker ständigt upp allt oftare och allt dylligare.

I så fall borde man sammankalla en stor allmän kvinnokonferens med representanter från alla kvinnoföreningar av alla slag både politiska, yrkesföreningar och andra, och försöka förbereda en sådan aktion.

Endast kvinnornas enighet kan säkra oss ett ökat antal kvinnliga representanter, anser tidningen. Det rör sig varken om ett undertrycka eller stödjande något parti utan ett över huvud på alla håll stärka det kvinnliga inflytandet.

Som man ser, fattar "Die Frau im Staat" problemet från en annan synvinkel än den, varifrån Tidevarvet för några dagar sedan betraktade det. Enligt det tyska förslaget skulle en kvinnolista icke sättas upp för att stödja något program eller någon enskilda programpunkt utan uteslutande för att främja ett enda mål: en ökning av den kvinnliga representationen och därmed av det kvinnliga inflytandet över huvud.

Som tidsfenomen om inte annat äro dessa planer värdt intresse.

Låt vara, slutar tidningen, att parlamentarismen har överlevt sig själv. Stat och politik är något levande, växande och sig ständigt förnyande. Men så länge parlamentarismen består, är det högsta nödvändighet att den får tillgodogöra sig kvinnornas krafter och inflytande.

Till verket!

dra inom området sakkunniga personer kunde ändrageras. Hit remitterades då respektive frågor tillhörande fattigvård, barnavård o. s. v. till behandling för att sedan avgöras, åtminstone de viktigaste, av fullmäktige i plenum. Det är enda möjligheten för att med nuvarande system erhålla någon reda inom kommunalförvaltningen. Annars komma vi snart fram till, att kommunernas självstyrelse helt och hållet överläteras på en avlönad tjänsteman, kunnig i att ifylla formulär.

Thufvesson's Blomsterhandel

GÖTAN 16
STOCKHOLM.
Förstklassiga blomsterarbeten
Telefon Söder 3369, 3489

Kom ihåg
Barnets Lyckopanning
erhålls genom Förlösningshem och
Barnmorskor samt
DE BLINDAS FÖRENING
Majorsgatan 12, STOCKHOLM.

Svart på vitt

Det ljusnar på bostadsmarknaden.

Situationen på bostadsmarknaden har under de senaste åren tätt sig nativt på grund av den mångåriga starka tillåggängingen i bostadsproduktionen. Inte nog med åtminstone i Stockholm hyrorna varit svindlande höga, utan det har varit så gott som omöjligt att uppbryta en lägenhet, i varje fall en mindre. Och följden har blivit dessa skrämmande nödostäder, där golvya och luft mättes i kvadrat- och kubikcentimeter för att förslå åt största möjliga antal varelser.

Särskilt under det senast förlutna året tycks emellertid situationen ha ljusnat ganska betydligt, åtminstone i huvudstaden, där byggnadsverksamheten slagit alla tidigare rekord. Till slutlig avsyning ha under året anmält icke mindre än 12,813 eldstäder. Såsom en jämförelse kan nämnas, att under tiden 1916-1920 var samma siffra 2,803 pr år. Övervägande antalet av dessa lägenheter utgöres av smålägenheter på 1-3 rum med eller utan kök.

Därmed är dock icke behovet av bostadslägenheter tillnärmelsevis täckt. Fortfarande bo 1,601 personer i nödbostäder och skaffa dessa andra bostäder är samhällets oavslutliga plikt.

Stadsfullmäktiges beslut i januari att icke upptaga något lån ur 1926 års bostads-lämnafond har redan börjat visa sina sorgliga följder. Fastighetsnämnden har av brist på medel måst avvisa länsökande byggherrar, som representera 700 eldstäder, uteslutande smålägenheter.

8-timmarslagen.

Regeringen har nu fattat definitivt ställning till arbetsidslagen, i det de i förra veckan avlämnat proposition med förslag till ny lag om arbetstidens begränsning. Regeringen vidhåller däri sin förra färdiga ståndpunkt och har i stort sett icke tagit hänsyn till de anmärkningar, som gjorts av lagrådet över det till lagrådet remitterade förslaget.

8-timmarslagen föreslås sålunda permanent, emedan denna lagstiftnings experimentella period måste anses avslutad. Även i andra avseenden avviker den nya lagen från nu gällande lagstiftning. Från 8-timmarslagen hava nämligen varit undantagna arbete som bedrivs av staten och arbete som åligger trafikpersonalen vid järnväg, men bägge dessa kategorier skola nu falla under arbetsidslagen.

Hittills ha dessutom endast sådana företag fallit under lagen, som sysselsätta minst fyra arbetare, men enligt regeringens förslag skola även alla mindre företag, t. o. m. de som omfatta endast en eller två arbetare, drabbas av 8-timmarslagen. En sådan bestämmelse kommer otvivelaktigt att få bedrägliga konsekvenser för det mindre hantverket och de små byggnadsföretagen. Tank t. ex. på ett litet hagerbageri, som sysselsätter en eller två hager-skor, inte ens där skulle man hädanefter få baka hur många bullar man ville och inte ens när man ville!

Osunda spekulationer.

I dagarna har till överståthållarämbetet i Stockholm ingått en begäran från direktören för Vita kors i Elmhult att få

öppna skoterskem och platsförmedling i Stockholm. Denna begäran avslögs emellertid under hänvisning till ett par tidingarsartiklar, varibland en införd i Svensk sjukskotersketidning. Av denna artikel framgår, att Vita kors är en institution, som man har all anledning att ställa sig skeptisk emot.

I det prospekt som sändes till eleverna utlovas en "gedigen" undervisning i sömnad, matlagning, tvätt och strykning, sjukvård, anatomi och fysiologi, spädbarnsvård, födoämneslära och hygien, massage och sjukgymnastik för att endast nämna några av undervisningsämnen, och allt under en tidrymd av 4 månader.

Det hela är sålunda ren humbug, ty inte nog med att det för en elev, hon må nu vara aldrig så begåvad, är fysiskt omöjligt att inhämta alla denna visdom på en så kort tid. Det finnes dessutom endast ett fåtal platser för dem som ej genomgått av Kungl. Maj:t godkänd skoterskeskola till vilka ej Vita kors hör. Det är synd om dessa unga flickor, som till ingen nytta låras att kosta på sig denna ganska dyrbara utbildning.

Vita korsens syftning dessutom anledning att på ett mycket osympatiskt sätt spekulera i de s. k. obemärkta skräck för ofenligheten. På dess barnhem mottagas barnen, varvid anstaltsens ägare blir barnavårdsman och den "obemärkta" namn, anställning och adress välva som faderns namn uppgives för denne.

Om sedan modern av någon anledning vill byta hem för barnet — priserna på barnhemmet uppenbara samnerligen inte till någon längre vistelse där — hotas hon med att alla papper läggas på bordet och anonymiteten avslöjas.

Vita korsens spädbarnshem i Elmhult är tyvärr inte ensamt om att ökra på denna "obemärkthet". Det finns fler dylika ljusskygga anstalter, som icke stå under någon som helst statlig eller kommunal kontroll.

På begäran meddela vi, att Vita korsens sjukhem på Floragatan i Stockholm icke har något som helst att skaffa med Vita kors i Elmhult och dess direktion.

Sänd minneshyllning genom
Blomsterfonden
Tel. Blomsterfonden.
Adr: Arsenalsgatan 6, n.b.
STOCKHOLM.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM

Lotten Karlssons Trinktåbrik.
Starka hemsticade Herr-, Dam- o. Barnstrumpor på lager. Strumpor vidstickas, Stückkles köpes. Kem. tvätt o. färgning emottages. Prima Filtar till salu. Sibillegatan 41, Stockholm. Tel. Norr 101 40.

Linneustyrsel-Affären
24 B Grevtaregatan 24 B, Stockholm
Telefon 738 17
Specialaffär för Linneustyrslar.

Barnutstyrslar,
Vätnader, Schweizer-Broderier, Spetsar
m. m.
Förstklassigt arbete Billiga priser

Försäljningsboden för
Blindas arbeten
Sibillegatan 34, Stockholm.
Telefon 738 17

Kozgar, borstar alla slag. Koffertar på billiga priser på lager. Leksaker, Toilettartiklar o. Diverse Hushållsaker.

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling
Bortt, av värtor, bruna fläckar, liktornar samt kem. härväxt m. d. elektrolytisk behandling. Behandling med Violetta strålar, Maignie. Pedicure för damer och herrar.
HILDA JONSON
Götgatan 18. Tel. Sö. 332 99. Stockholm.

N. F. K. LIVSTYCKE
(utarbetat v. Nordiskt Förbund för Kvinnogymnastik i Sverige)
Ännu barn och vuxna, finnes hos
Anna Ahlström, Sybehörsaffär
Götgatan 99, Stockholm

Clara Ekströms Optiska Affär

3 Jakobstorg Stockholm

GLASÖGON KIKARE
Pinne-nezer K. H. H. Kronprinsens
Pince-nezer Reserverat
Etabl. 1872.

Rekommendera sitt välortrade lager.

Vi Ormus, enligt benäget åtagande...

Enligt en preliminär beräkning anslås och doneras årligen 50 mill. kr. i värd lott av de själva värda. Man torde överhuvud taget kunna påstå, att hälsovården för närvarande är en karaktär mera av botandet än sjukvård av förebyggande sjukdomar. Man lägger an på de sjuka ägarerna för folkhälshäns beaktande, d. v. s. undanröjandet av vapen och fördömande som nedslatta befolkningens livskraft och försämrar mera aktiva åtgärder, varmed framför allt avses ett utbredd bruk av rationella kroppsvävningar och en noggrann hygien, vilket i en framtid skulle kunna innebära några förtur av sjukvårdens miljoner.

En sådan omläggning av vad vi kalla för hälsovård skulle emellertid icke kunna genomföras utan att ståna ingrepp underordnades och kontrollörande på ett annat sätt än hittills. En sanna tanke har vid årets riksdag fått en tillämpning i de Hälften (s.), som framlagt en motion, vars tankar utan tvivel är goda, men som utströmmar i en hemställan, som är absolut försämlig. Hr Hallén begär nämligen en utredning om möjligheterna för de olika strävandena för kroppskultur och stegrad hygien att erbjuda ett gemensamt organ, som med bädd av värd och kommun skulle leda till folkhygieniska arbetet.

Motionären säger sig visserligen icke underskatta det enskilda initiativet till den frivilliga rörelsen, på vars blomstring och utveckling gymnastiken och den moderna idrottsrörelsen är vackra exempel. Men skola dylika åtgärder för folkhälshäns befrämjande bliva verkligt effektiva, måste vetenskap, organisation och praktisk samarbete, tvång och frivillighet bringas till en samklang, något som endast ett statsingrepp på ett eller annat slag kan åstadkomma.

Vårarna, som dock alla leda till människoförakt förbättring, är så olika, anser motionären, att det är lärt att de äldre sammanhållas. Det fördras därför enligt hans mening ett av stat och kommun understött organ, som i sig centraliserar alla de olika strävandena.

Det talas allt som oftast om att staten bör så mycket som möjligt hålla sin kalla hand borta från rörelsen, som sträfs på den frivilliga entusiasmens vägar, men nämnts detta slagad någon gång så berättigt som i fråga om hr Halléns motion. Tvång i alla former brukar söta på patrull, och skall man nu också börja tvångsförbättring, så det får väl, att resultatet blir det helt motsatta.

Motionären riktar själv upp ett ödmådigt, på vilka det för närvarande arbetas metodiskt på att befrämja folkhälshäns en väg leder genom eklektiskt parlamentariskt, skolöverstyrelsen, folkskolemyndighetsinspektörerna, farmars; en annan genom socialdepartementet, medicinalstyrelsen, förste provinsläkaren och dispensärerna; en tredje genom eklektiskt parlamentariskt, den frivilliga gymnastik- och idrottsrörelsen samt de föreningar o. s. v. Och allt detta, och mycket mera skulle nu fockas in i ett organ, ett departement eller vad nu motionären tänkt sig. Därifrån skall sedan kommandot gå ut över allt Sveriges folk: Bliven friska! — Det är helt enkelt praktiskt orförbar och långt från önskvärd.

Rationella kroppsvävningar är visserligen ett erkänt medel till befrämjande av hälsa och sundhet, men det är ingalunda, som motionären tycks tro, det allena saligbringande. Och på vilket sätt skall man också vilja kroppsvävningar skall det vara? Den ena håller på ett system, den andra på ett annat, och vad som är lämpligt och nyttigt för A kan vara hälsovådligt för B.

Sockret

Den svenska riksdagen har två särskilda skyddslagen, sockret och barnerna. Båda äro, som skyddslagarna brukar vara, mycket dyrbara. I år är det särskild den förstnämnda av de två, som låter lara om sig. Sockret har föregående gånger fått riktigt underhåll genom riksdagen, så riktigt, att därigenom upplommen i sockerordning i så stor skala, att den endast kunde upprätthållas genom ett ännu rikfärgare underhåll från statens sida. Teke underligt då, att när utländsk socker nu kan erhållas till så låga priser, det svenska sockrets miljonän ände det självtillräckligt, att riksdagen återigen skall träda emellan. Det är givet, att de förhållanden, som drabba sockerindustrin, komma att få väsentliga verkningar även inom andra områden. Men man måste fråga sig, varför denna industri alltid skall stå en privilegierad ställning! Förebyggande erfarenheter häray ha knappast påvisat det berättigade här.

Man frågar sig också om denna vid gemensamt det av en motion som den, vad sparsamheten ande här flyktat. Här önskar man nu lägga ner stora summor på en experimentell utredning, som har alla förutsättningar att slå fel. Men när det gäller att genomföra synnerligen enkla och allmänt erkända institutioner såsom t. ex. en hälsovård inom skolöverstyrelsen, så har man absolut inga pengar.

Omhållna garna medicinalstyrelsen till ett hälsodepartement men byråkraternas i de blomstrande frivilliga rörelser, som s. v. verkligen ha ett omedelbart!

Nog är vi väl tillräckligt med lagar och förordningar i frågan om alkoholförbrukningen! Det är inte utan att ifrågasättande förslag har en viss likhet med Almqvists dräpiga gatugångsreglemente: Vi Ormus, enligt benäget åtagande etc. När I människor halven jägare eller städer och mellan husen anlagt gator, över vilka tvångsgränsar löpa, så skall eller ålliga att inte ständigt stå inne, utan endast I besöka kvarandra och tvöfva samhälleligt, jämte umgängelse, därill behövande samtal, hvarest oftast bör inrymmas beskrivning över alla värdersler fel, hvilkas framhållande i dagen är av största vikt. Men då I befinns eller åstad på gatorna kan det icke vara eller efterlyst att på vilka gator som helst. På det är ingen så lida inskränkning i friheten tillståndet envar att uppgifta vilken gata kan önskar välja åt sig för att på den färdas till hemmen och vilken annan för att gå till torget, vilken tredje till apoteket. Kommandes den lösen som erlagges för dessa inskränkningar att användas till siffning åt den utlysningspersonal, som i varje gata och utsvändigt måste anställas för att efterse det var och en staddo icke sin gata och förda honom till böter, om han avviker.

Resande till Gävle
Resor
Central-Caféet
— mitt emellan Centralstationen —
Kaffejournalen m. m.
Gävle största café.

Om hustrumisshandel

Under ett möte förra våren i Fredrika Bremer-förbundets krets i Malmö med utgång från diskussionen att ställa in på vad som kunde göras för att förhindra och för att bestraffa hustrumisshandel. Detta ämne berördes endast i förbigående. Men det syntes och bördes, att ämnet skulle intressera färd. Och vid samkvämet efteråt behandlades hustrumisshandel litet vidare. Några av de närvarande kommit överens om att se till om vi inte var på sig skulle kunna finna en utväg till förbättring. Några samlade tycker jag mig själv ha funnit, som jag också att andra ville hjälpa till med att föra vidare.

Jag vände ut till nykterhetsnämnderna i Malmö, Göteborg och Stockholm med förfrågan om hur många fall av hustrumisshandel som förekommit under 1924. I Malmö hade noterats 38 fall, därav 12 till misshandlade hustru hade ägt rum; i 11 fall hade hon varit våldsam och i hustrumisshandel förekommit i de återstående fallen kunde misshandlade bekrävas. Med "fall" menas personer, icke var gång misshandlade ägt rum. Blakom dessa fall skymta många andra, som icke blivit anmälda till nykterhetsnämnden. Nykterhetsnämndens sekr. ansåg, att man kunde säga, att sådana misshandlade förekom i Göteborg hade under 1924 till nykterhetsnämnden kommit anmälan om 37 fall, därav 9 av allvarlig beskaffenhet. Till nykterhetsnämnden i Stockholm hade under 1924 anmält 232 personer för nykterhet och i 60 fall av dessa förekom misshandlade hustrum.

Det framhålls vid det ovannämnda mötet i Malmö, att det var så svårt för en hustru att anmäla sin man, att hustrumisshandling var anmälan och att utan hennes medgivande inte kunde åtgärdas, att omständighet eller kunde ingripa i andra händelser o. s. v. Professor Alfred Petén, prof. i Stockholms nykterhetsnämnden, hävdar med stor betoning, att sådana uttalanden till större delen beror på obehörighet om den alkohollag, som förmittas nu i 9 år. Han säger, att i den finska lagen föreskrivs att det behövs medlagring av den misshandlade för att ingripa mot en alkoholist, som är farlig för annans personliga säkerhet. Där nykterhetsnämnden finner överhängande fara för handen, bör den därför ingripa sin framställning om tvångsinterrning, oberoende av hustrums sländning i frågan. I regel skör vattentillfylls intresser till i samförstånd med hustrum, synnerligen i de fall, då inga larm finns. Om alkohollagstiftning bestämmelser endast vore tillräckligt kända, så skulle de vara mer effektiva, säger professor Petén.

Ovan angivna siffror ha väsentligt gjorts i ordning åt flera. Kanse är att hoppas, att nykterhetsnämnderna över hela landet komma att lämna uppgifter, så att en överblick kan erhållas senare i större skala över hustrumisshandel. En kyrkobesökare som ambetsenligt har att medla någon makar, har lovat mig att föra anteckning om när vid tvistigt misshandlade ägt rum och åtgärder ha vidtagits för att detta larm exempel må bliva följande av andra, som ha hand om medlag. Jag tror att det är en vinst om hustrumisshandel så där särskiljes och får sitt eget kapitel inom nykterhetsarbetet.

Hustrumisshandel, som ägt rum utan att vara förenat av nykterhet och som behandlas vid vanlig domstol, är inte så lätt att få ut några siffror om. Det är svårt att få reda på dem i poliskammars protokoll. Man sade mig t. ex. i Malmö, att sådana misshandlade icke är 10 gånger om året, och något senare, att i själva verket kunde man icke erinra sig något!

Frimärks
är Bäst
The
Billigast
Drygast

KONTROLLANT:
Stadskemisten
i GÖTEBORG
SKAR Almqvist.

mål alls under 1924. Men om de finnas, då har jag en känsla av att allmänna åklagarens befohlen skulle kunna utsträckas så, att han kunde säga rätt att följande för mål även om hustrumisshandling som anmälan, möjligen på, mot utvarande praxis, att han skulle ha rätt att själv medlagda målet även han.

Kanbåden bör jag även medtaga några svar på en rundfråga för ett internationellt kvinnomöte i somras. Jag skrev — halvt på skämt — "Så de äkta männen i enbart lina sina hustrur" och helt oförhållningsvis svarade en arbetarehustru från Tydolen "Ja, en polska svarade: "au contraire", en danska "Nej, det är vi ej nog häfjälta", en engelska: " ? ? ? (?) Nej, det kan inte komma i fråga!" En tjekkoslovakiska skrev: "Bland analfabeterna i mitt land söker man nog regelbundet varje vecka att med slag uppträsa hustrum till lydnad. Sjuna i minn som hustrumins sigrer, följ sina sådana bruk". Och från Ukraina: "Varje allöhholltving visar, att med spriten följa även våldshandlingar, ej endast mot hustrur — så även i Ukraina, o. s. v."

För tjugo år sedan sökte jag hjälpa en hustru, som ofta blev slagen, och kunde då icke följa mig utan tvång till henne så skiltmannen, vilket hon ej önskade. Den min lilla amatörundersökning har visat mig hur mycket nykterhetsnämnderna, som sedan dess tillkommit, kunna göra, och att kunskap om alkohollagstiftningen sigr ytterligare spridas både genom föreläsningar och press.

Anna T. Nilsson.

Tidevarens redaktion har vänt sig till advokaten Ewa Andén för att höra hennes mening i den fråga, som artikelredaktörinnan där från. Advokat Andén ansåg, att hustrumisshandel förekom oftare än de ovinvilda trodde. Men man fick heller inte glömma, att det fanns hustrur som misshandlade sina män. Misshandlade behöves inte alla hänga samman med dryckenskap, den kan vara en utlösning av ett till det yttersta irriterat sinnelag, till exempel vid någon kris i det äktenskapslivet. Och sådana kriser är icke begränsade till de kropparbetande klasserna.

Nykterhetsnämnderna erbjuda visserligen ett forum, dit misshandlade kan gå. Men advokaten Andéns erfarenhet gick ut på, att nykterhetsnämndens ingripande sällan råder bot på det missförhållande, som ligger bakom missförhållande, inare förvärrat det. I allmänhetens ögon är det skamligare att bli anmäld för nykterhetsnämnd än att komma inför domstol. Efter nämndens ingripande blir det svårt att lipa hop äktenskapet och skilsmässa blir ofta följden: Det är därför inte underligt att hustrumissa bekräva att anmäla mannen eller återta sin anmälan. Skilsmässa kan naturligtvis i vissa fall vara den enda möjliga lösningen, men har också sina konsekvenser som kunna vara lika svåra som misshandelen.

Stararna och prins Max

I en jernvägskyp hörd jag en gång en hustru fylla en refig, som gjort ett outplånligt intryck på mig, och det inte bara därför, att det betydde för mig sådana stjärnor. Han sade: stararna stå upp alla mina jordgubbar i somras. Men jag hade själv stått upp starorkeln, så att jag hade ingenting att beklaga mig över.

Var inte detta kanske något märkligt att komma genom åren?
Jo, det var det. Ty det är ytterst sällan vi människor se och odla våra stjärnor och verka i vårt liv, sammanhängande med våra handlingar och våra följder.
Det följde naturligtvis inte alltid så enkelt till som i det ovannämnda fallet. Men utifrån är det ändå detta, som sker under mer eller mindre konventionella former, att man sätter upp starorkeln, så att stararna upp om jordgubbar och sen sällt man gör för samma och frågar sen i all världen. Men dragit till dessa okända följder. Någon steg blir vanligare att säga tillägna. Och det därpå följande att göra sig bitter över sin sin grann, som man misstänker följa honom de uppgiva jordgubbar.

Av de min, som besöta världskort, de som utifrån, den bästa och värdestämda, ha flera stycken uttalat sig om sin del i den stora katastrofen. Alla dessa ha haft absolut rätt och handling absolut riktigt. Inga har erkänt något misslag. Misslag har andra gjort.

Den senaste i raden av herrar, som äga misslag gjort, är prins Max av Baden, som var riksdagsled i Tyskland år 1908, just då med en gång i det fruktansvärta jämblick sommigen gick upp för Tysklands folk, att de var besvärad, att alla ha älskade skilsmässa, då den in i den stora verkens en officiell lög- och skilsmäslingsorganisation gick i stik.

Prins Max förklarar nu officiellt, att om lora Tyskland kunde hålla ut några veckor till, så hade det icke behövt skriva under Versaillesaktens. Litet mera kritik skulle ha gjort, underverk för Tysklands rikning.

Det spelar i och för sig ingen roll, om det är prins Max eller herr Müller eller Schulz som säger det eller om prins Max därmed avstår och bydas rådda något av sin prat.

Men det blir så beklännande, därför att personen i detta fall är representativ för en uttordad upplåtning till lara i Tyskland.
— Om vi kunde hålla ut lite till, så hade vi klarat oss. Det är för många, många den förtiga sommaren, att alla de fyra världens delar erfarer detta. Det skymtar inte en aning om den ideologiska misförhålligheten i att det icke gick att hålla ut till till. Inte talet på att det finns en gränis för vad de styrande kunna begära av ett folk, eller att löggen, kor djupar den än är, stultigen brister.
Och det mest allmänna av allt: krigen överklagas har icke kunnat lösa denna besvär om vi var på krigen. De sa icke att hörs till på det stora misslaget. De lita till, efter misslagerna i stället att sköta krigen, andra sätt, vad att märka. Skandelen till Tysklands slände låga enligt prins Max, som själv upodades för omvändning. Genom Reddig, de, som icke kunde hålla hållfäst om Tysklands resnerier och ställning gående till till.
Det gör här, så mycket som det lara är omvänt och hems generativa, som lever i den stora av krigen kunde vi till förfel om det hela skotts till till (vi) betyder ett ett nytt krigen kan få en bättre uppgift. Den generationen svikades stort från skilsmässan. Allt hävar på att den, som följer sitta, icke får dessa uppgifter i sig.

SÖDERMANLANDS
ENSKILDA
BANK
Inkassouppdrag

PENSIONAT FREDRIKSHOF,
Fredrikshovspav. 10, Sthlm.
Tva till, vackra rum, med alla bekvämligheter. Moderat pris.
Tel. 73 94. 79 134.

PENSIONAT HÄLLEGÅRD,
Skärstrå. Niket. 4. Lidings.
Hög, ren luft, bekväma lägenheter m. Sthlm. Varna o. Fred. Ann. med alla bekvämligheter, 2 öckenrummer. Pr. 700. Ann. Fuhlrstr.

Rysk kärlek

Den franske författaren Claude Anet har i några romaner skildrat nutidens unga flicka i Ryssland och försökt analysera hennes kärleksliv. Publikens blev vid läsningen både chockerad och förbryllad; och se, upplagorna blevo många. Claude Anet är dock en diskret författare jämfört med Alexandra Kollontaj, vars obefläjda "Sedochikningar från revolutionens Ryssland" nu utkommit i svensk översättning under rubriken "Arbetslivets kärlek". Det är den unga kommunistinnan, som här skildras, hon "som inte har tid att vara kär". Hon anser, att en allvarlig djup kärlek till en man är en sak som tar bort alldeles för mycket tid och intresse från Sovjets samhällsreformatoriska arbete. Nej, kärleken måste ersättas av tillfälliga förbindelser; barn bör helst inte förekomma. På frågan, om hennes hjärta ej är fäst vid något, svarar den unga sovjetkvinna: "Jag älskar arbetet, jag älskar min mor och jag skulle kunna dö för Lenin".

Att fru Kollontaj ingalunda överdriver i sin kildring av den unga kommunistflickan det kan man kontrollera i en av Trotski gjord enquete (Frågen des Aktagesens, Hamburg 1923). På frågan om hur familjelivet gestaltar sig efter revolutionen, svarar i allmänhet bedrövade röster från villrådig män: "Kvinnorna vilja ej längre "slava" i hemmet, de vilja ha samma frihet som vi åt på föredrag och möten. De kasta sig med över på samhällsarbete och tänka ej längre på oss. Den, som vill ha en verklig hustru, väljer sig en bland de partilösa kvinnorna, ty då vet han åtminstone, att hon vårdar sig om hem och barn".

Männens kärlek tyckes alltså vara mindre politiskt färgad än sovjetkvinornas, om man får tro fru Kollontajs skildring av dessa. Den längsta novellen i hennes bok behandlar den unga sovjethjärtinnan Vjasja Jiden. På ett sammanträde har hon funnit en man, vilken liksom hon arbetar för "saken". Hon älskar honom varmt, åtminstone under de tidsepisoder, när hennes stora arbete för "kommunhuset" ej upptar henne helt. Hon bör i en eländig vindskupa i Moskva och delar nöden med sina kamrater.

ALEXANDRA KOLLONTAJ:
Arbetslivets kärlek. Frams förlag
S. 75.

En gedigen boksamling

— utan kännbar kostnad —

Kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författarna. Symmerligen lämpligt för studieciklar.

Tilldelar

Red. Gösta Lindberg,

Centralplan III — Göteborg.

Hennes ansträngningar att få till stånd en broderlig sammanhållning i det på kooperativt anlagda "kommunhuset" misslyckas emellertid. Mannen skriver till henne, att nu har han fått en ställning och kan bjuda henne ett hem. Hon tar sin tillflykt till honom i uttröttat tillstånd. Men mannen har blivit en "nep"-man. Han har en fin villa med flera rum och gartiner! Vjasja ser med fasa det unga borgerliga draget efter det andra stycket fram hos sin man. Han ger middag, har skor sig på affärer, han kurtiserar en elegant dam, en partilös, en "nep"-kvinna. Det blir för mycket för Vjasja. Resolut sliter hon mannen ur sitt hjärta, återvänder till sin vindskupa och samvetefriden och sätter i gång på nytt med arbetet denna gång för ett kommun-barnhem. Där skall hennes barn, som hon väntar, finna sitt hem.

Fru Kollontaj ger ingen skönmålning av det nya Ryssland, ja, hon medger, att kommunisterna ha alla skäl att gräta över sin ringa framgång. Människornas ofullkomlighet i allmänhet och särskilt den nya ekonomiska politikens män, "nep"-männen göra om intet alla deras bemödanden. Men fru Kollontaj idealiserar givetvis de unga bolsjevikerna. Av alla de samverkande krafter, vilka orsakat revolutionen, är det friheten och idealitet, vilka hon låter klinga som en underdant i sin bok. Oavsett propagandasfärg blir denna ton samningens prägel och boken utgör i detta fall ett värdefullt komplement till professor Karlens bok: kapitlet om proletariatsvinstkonst. Ty vad man än säger om hans bok: är den optarisk i sak, så är den ressampt i stil, form. Illustrationerna äro tydligt valda i avsikt att inge avsmak. Det är här ej blott vetenskapsmannen, som foreter statistiska fakta, det är även skeptikern, som avhånar idealitet.

På omslaget till "Arbetslivets kärlek" synes ett biddande hjärta. Någon kolportagerare är det dock icke, ehuru den icke kan räknas till litteraturen, därtill är stället för långdraggid, psykologien för oredig. De kvinnor i boken, som hunnit över det ovan nämnda karska pionjärstadiet, ha sina hjärteafärer i ohyalpligt trasad. Vanligtvis älska de två män på en gång; förhållandet mellan dessa två "kärlekar" förblir en gåta. Ett är dock säkert: alla dessa kvinnor lida och allt föreningsarbete i världen kan ej hela deras sargade själar, fastän fru Kollontaj försöker övertyga dem och oss därom.

Deras konflikt är i själva verket i smutt en bild av Sovjet-Rysslands. Deras tragedi är den som utspelas i en revolutionstid, då iderna svåra för högt för att människorna skola kunna tillämpa dem på jorden utan att slitas mitt ihu.

E. W.—ns

Prenumerera på
Tidevarvet!

Det finns bara **ETT** säkert botemedel

mot
Gikt, Reumatism, Ischias

radioaktiva vulkanolam. Tärning 12 kr. eller kompress 15 kr. räcker för hel kur. Finnes på apoteken eller postförskott. franco från generaldepotén

LEANDER TELL
Fleminggatan 20, Stockholm.

Ögontröst

av KARIN EK.

Barnet kom från ängen med glorian kräng sitt hår, det smög till dunkelt sjukrum från sol och hornstornsr — och lade varligt mot mitt bröst en knipps ögontröst.

Jag såg, i pågär bunden, en glimt av himmelst blått, en flock av märblå stjärnor, som nyss i daggen stannat. "Se", sade barnet, "ögontröst — här får du ögontröst".

Gossebarn oskyldiga, blå blomman är du lik, du har förtroget glittrat helt nyss i himmelrik... o, blå öga, vana röst — levande ögontröst!

Jag skall ej mera gråta — fin ljuga är du visst! Jag bröt dig med Guds vilja från ren och äggig kvast — du barn — å dödens björta bröst min ögontröst. — ögontröst.

(Ur Död och liv.)

En lillockpenion i Ludvig XVI:s Paris

Av Elisabeth Krey-Lange

Av de franska aristokratdamerna som i skolor tvingades in under gyljotinen under franska revolutionen, visade icke få exempel på dödsförtär för att icke fästa hjälten. Det är ett svalg beaktat mellan Marie-Anolette och madame Dubarry för att nämna ett par av de mest kända offren; den första mötte döden som det enda kungliga majestetet möter det andra, medan Dubarry visade sig i all sin yokedom. Hos samtidens aristokrater skulle förklaringen av den ensa hjälten och den andras dödsfruktan givits som den naturliga sakt på världen. Den ena var en dam de bon lieu, som ett av de många uttrycken för börd lydde, den andra kom underifrån, så långt nerifrån att man inte ens orkade forska ut det. Så enkelt var det.

Men för oss ter sig sammanhanget annorlunda. Bortsett från den medfödda månsstoltheten, som hjälpte den, ett stycke att hålla sig uppe i för bödlarna, spelade väl ändå deras uppfostran en roll. Heritigarna, grevarna, vicomterna, markiserna och chevaliererna hade i många fall gjort krigstjänst, och deras personliga mod var satt på prov, men vad hade kvinnorna av samma rang förberetts för livet?

Så gott som utan undantag voro de klosteruppfostrade; från fem, sex åt tillis de gifte sig hade de framlevt sin tid i en klosterpenion. Vår protestantiska fantasi räcker inte till att man ders tillvaro, vi veta för litet om vad ordet innebär. Men tack vare samtida skildringar står verkligheten upp för oss, och den är varken skrämmande eller olympiskt.

En dag, 1773, kom en liten polska, Helene Massalska, tio år gammal till klosteret Abbaye-aux-Bois i Paris där får sin uppfostran. Det var ett av de finaste kloster i Paris, endast Penthemont kunde tävla i anseendhet. Alla numorna kommo från adelsfamiljer, eleverna boro Frankrikes bästa män, och av abbodisorna hade ett par haft kungligt blod.

Undervisningen låg nästan på mo-

den grund i det att lärarna kommo utifrån och voro-ansedda professorer. Historia, geografi och botanik hade sålunda anförtröts åt de bästa händer; för deklamation, musik och dans hade kloster skaffat krafter från teatern och operan. Den praktiska sidan av undervisningen, som gav avslutningen på skoldagen, hörde däremot numorna till. Dessutom voro de närvarande vid alla lektioner. Det var ett undervisningsprogram, anlagt på att skapa fina damer, som skulle få omfattande sociala plikter som vardinor i stora rika hus. De måste ha ett eller tidens mått lämpat föränd bildning — det var ju modernt att uppmuntra vetenskap och litteratur — men för att de inte skulle bli främmande för en praktisk skötsel fingo de genogom för husets kurtis i kök och förrådsrummen, där man inte lade fingrarna emellan. Heritigorn och markisorn lagade mat och stoppade linen, räknade tvätt och lämnade ut mjöl och socker till kökets behov, då de inte röde mixer-turen i apoteket eller katalogiserade latinska auktorer i biblioteket. Den enkla svarta klosteruniformen utbyttes endast sällan mot siden och spets-silvrand bekydd fingo flickorna ibland deltaga i någon fest ute i staden, helst om det uppfördes teaterstycken av Racine eller Corneille, då de kunde utföra en roll. I själva klosteret fanns en regelrätt teater, där eleverna vid större tillfällen spelade i ex. Racines bibliska tragedi "Esther". Allt var förstklassigt, både spel, dekorationer och dräkter. Den lilla Helene berättar hur hon, som hade en fransendade talang som samfundskändarenska, här juveler på scenen av hundratusentals francs värde, dels sina egen, dels kamraternas och deras släktingars.

Helene Massalska, som eftertrövades lärn korn som prinsessan de Ligne, här fört en noggrann dagbok över sitt liv i kloster från sitt tionde år, då hon som en liten bekk, klen utländska gosse sitt inträde där, till hon sex år senare som en ung, redan berömt skönhet lämnade kloster för alltid för att bli prins Charles de Lignes maka. Hennes senare öden höra inte till denna berättelse. De taylor hon målat från klosteret utan tvekan på annat än att roa sig själv och föra dagbok, och när som för det modernt för alla fina damer, en ger livfull bild av de unga pensionärernas liv. De hade längt ifrån träkigt, och detta "peuple näsant", som skulle formos under föreständarnas hand, som det stod i hennes födelsedagsvers, var ingalunda lätt att syra. Bland annat utbröt en regelrätt skolstrejk, som varade ett helt dygn, och ankömningen var — precis som i de yttersta av dessa dagar — en misslaglig lärarinnas, som ansågs olämplig.

Helene ger raskt tecknade porträtt av alla sina lärarinnor, många närmast sig karikatyrer, men då hon skildrar föreständarinnorna, madame de Rochechouart, blir det en djupare ton över bilden. Alla eleverna dyrkade henne och hennes förtidiga död kastar en skugga in i solljuset över deras lilla

Föreningen Frisinnade kvinnor i Stockholm

och
Stockholms Länsförbund av Frisinnade kvinnors Riksförbund

sammanträda måndagen den 22 februari å Lilla Børsstallen vid Stortorget, ingång från Trångsund, Stockholm.

Kl. 7,30 e. m. (precis) förhandlingar.
Kl. 8,15 e. m. Te människor söka en ståndpunkt i problemet

FATTIGDOMEN, JORDEN OCH SAMHÄLLET, nämligen

Fru BETT LUNDSTRÖM, Rektor HONORINE HERMELIN, Doktor GERDA KJELLBERG.

För lokalhyra avgift 50 öre.

Greta Cardell:

En ny nationalism

Den engelske psykologen W. Mc Dougall har i sitt intressanta, nu till svenska översatta arbete "Gruppens själsliv", givit en ytterst värdefull orientering i den moderna verkligheten, sådan den för den psykologiske vetenskapsmannen ter sig. Denna blir så mycket intressantare, som mycket tyder på, att den närmaste framtiden kommer att bli psykologiens.

Betydelsen av den allt intensivare samfärdens människor emellan är ett problem, som allt mer tränger sig i förgrunden. Nu är det psykologiens tur att säga sitt ord. Denna vetenskap har fört föredragsvägen ägnat sig åt den *individuella* psykologien. Mc Dougall vill nu rikta uppmärksamheten icke på det som det finns en *kollektiv* psykologi, utan också på att kännelöden om lagarna för och

verkningarna av det kollektiva själslivet är av genomgripande betydelse för framtidens gestaltning.

Han begynder med att starkt betona *skilnad* mellan den *tillfälliga* anhopningen av individer (en folksamling el. dyli.) och den för ett särskilt ändamål sammanförda, den *organiserade gruppen*. Det är ett ganska betydelsefullt särskiljande, emedan den gängse föreställningen knappast skiljer mellan dessa båda, utan endast räknar med det individuella själslivet, och det man kallar massans själsliv, där själslivet i den senare står på ett avtröjad lägre plan än hos individen. Begreppet den organiserade gruppen är förhållande ett annat, och detta i så hög grad, att Mc Dougall här kommer till ett motståndtagande, nämligen, att själslivet i den organiserade gruppen står på ett

högre plan, är ett annat, än hos de enskilda individerna, och ävenså ett annat och högre än summan av individernas i gruppen, ja, han anser, att det individuella själslivet först genom det kollektiva, först genom gruppen, kan nå sin högsta fulländning.

Det är en utomordentligt intressant utredning författaren här presterar, men som det skulle locka för långt att gå in på, här skall endast vidröras den syntes mellan egoism och altruism, som man tycker sig skymta i hans framställning. Han påpekar, huru som individen sig med gruppen, bli en del av gruppen. Sympatiförhållningar kommer att utsträcka sig till omfattat hela gruppen. I den samverkan, det kollektiva själsliv, som är gruppen, undergår den naturliga egoistiska känslan oförmärkt en modifiering och omvandling, till att underordna sig och i mån av förmåga tjäna det hela, gruppens bästa, som identifieras med det egna bästa. Inom gruppen är det tävlan och ri-

valitet som är energiflödsande och driver fram de bäst rustade till ledningen. Utåt är det iakttagelsen av andra grupper, och tävlan, rivalitet mellan dessa, som skapar gruppens själsväsende, blir den pådrivande — energiflödsande faktor, som låter det kollektiva själslivet stiga till en nivå, som det isolerade individuella själslivet icke skulle kunna nå.

Mc Dougall ägnar största delen av sitt arbete åt iakttagelsen av "den viktigaste, mest komplicerade och mest intressanta typen för kollektivt själsliv, nämligen *nationen*".

Det är 3 faktorer eller grupper av faktorer, som han anser vara avgörande vid utvecklingen av en nations själsliv och karaktär.

1. De medfödda egenskaper, rasensgeneternas utveckling.
2. Civilisationens utveckling.
3. Den sociala organisationens utveckling.

Den första faktorn, utvecklingen av rasensgeneterna, skall här icke beröras, emedan man här, enligt Mc

Dougall, på den punkt rasbiologien f. n. befinner sig, måste utgå ifrån, att rasensgeneterna icke i historisk tid undergått någon nämnvärd förändring.

Det är alltså icke till förändringen i rasensgeneterna man måste vända sig för att få svar på orsaken till det mänskliga framskridandet. Det är den 2:dra faktorn, öknings och utvecklingen av nationernas och mänsklighetens *intellektuella* och *moraliska traditioner*, som möjliggjort framskridandet.

Denna utveckling av de intellektuella och moraliska traditionerna har sålunda varit så i det, som Mc Dougall kallar den 3:de faktorn, den *sociala organisationen*, som en sammanhängande blir den stabiliserande och konserverande faktorn i framskridandet.

Med ett folks civilisation förstår man alltså sammanfattningen av dess moraliska och intellektuella traditioner. Det är dessa traditioner, som i växande grad gett det folket förmåga att behärska den fysiska miljön

Extra inkomst — hemarbete

genom att i hemmen utföra stickarbeten för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE — specialmodell.
Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.
Överbetalas icke rå-stickningsapparat med korta nålar då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125.—, vilken kan köpas komp. med randapparat för 2019 stickning. Nybet: Are långstickmaskin. Naumanns världsberömda symaskiner med kullager. Begär prospekt.

NORDISKA TEXTILKOMANIET
Vasa-gatan 15—17, STOCKHOLM.

Mötesplatsen

Tre människor söka en ståndpunkt i problemet Fattigdomen, jorden och samhället

nämigen fru Bett Lundström, rektor Honorine Hermelin och doktor Gerda Kjellberg vid det sammanträde som Föreningen Frisinnade kvinnor i Stockholm och Stockholms Länsförbund av Frisinnade kvinnors Riksförbund anordna på måndag afton.

Har samhället i jordomnölets borttagande en väg bort från fattigdomen? I så fall, var går vägen? — Problemet tränger sig med eller mot vår vilja på oss och en förutsättningslös diskussion därom kommer säkerligen att för många belysa nya sidor.

Vid sammanträdet, som äger rum på lilla Børsallen vid Stortorget, kommer dessutom att behandlas en del viktiga föreningsangelägenheter. Bl annat kommer att fattas definitivt beslut om sammanslagning av Föreningen Frisinnade kvinnor i Stockholm och Stockholms Länsförbund av Frisinnade kvinnors Riksförbund.

Rylander & Olsson

Bok-, Tidnings- & Accidenstryckeri

Ledartagar

förstklassiga arbeten såsom
BÖCKER, TIDNINGAR
och AFFÄRSTRYCK
till billigaste priser och på
kortaste tid.

STOCKHOLM

Lilla Vattugatan 25 - Norr 7606

Hembiträdena och fönsterrengöringen

Det torde vara en gängse uppfattning att det husliga arbetet är ett av de mest hälsosamma eller åtminstone minst riskabla yrkena. Aldrig har det varit tal om skyddsanordningar för det yrkets utövare och lagen om arbetskydd, som stiftades 1912, innehåller inga som helst bestämmelser, som röra det husliga arbetet.

För inte så länge sedan ha emellertid i Göteborg inträffat ett par symnerligen beklagliga olyckshändelser, som böra öppna ögonen på många inför att detta yrke på långt när icke är utan sina risker. Två unga hembiträden, som lägge voro sysselsatta med rengöring av fönster, halkade av någon anledning, störtade till marken och dödades ögonblickligen.

Med anledning härav hava såväl Stockholms som Göteborgs hembiträdeförening tilltalat socialstyrelsen, Kungl. byggnadsstyrelsen och Stockholms byggnadsnämnden om skrivelse, i vilken de begära att snarast möjligt sådana åtgärder vidtagas, som förhindra dylika olyckfall.

Med hänsyn till de stora risker, som äro förenade med rengöring av fönster — den arbetande kan få svindel eller halka på de fuktiga fönsterbänkter, och fönsterkarmen kan på grund av röta brista sönder — uttalas i skrivelsen en önskan att byggnadsstadgan måtte ändras så att alla fönster i hus av mer än två våningar höjd må konstrueras så att de gått öppna inåt vinkelrätt.

Fönsterrengöring torde dock icke vara det enda riskmomentet i ett hembiträdes arbete. Man kan ju tänka på t. ex. rengöring av tak, ljuskronor o. dyl., då den arbetande måste stå på översta trappsteget för att nå upp. Stegen kan vara rangliga och dålig och kan lätt glida på ett par kettgolv, varvid den arbetande kan ådraga sig allvarsamma skador. Men sådana händelser nå aldrig offentligheten.

Att få även hemarbetet införd under arbetskyddslagen är såvnda ett symnerligen berättigat krav.

AT

Det säkerställer kroppens behov av tillskottämnen närsocker och vitaminer, utan vilka hälsa och krafter ej kunna bibehållas.
Tillverkas för närvarande i 3 mjukbrödstopper: Mörkt Normalbröd 50 öre, Ljust Normalbröd 50 öre samt en Grahamstyp 50 öre.
Normalbröd-Fabriken
INDUSTRIGAT 4 - STOCKHOLM
Telef. 301 05.
Skulle Eder handlande ej föra brödet, så ring oss direkt!

Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet

har bitt oss lämna följande meddelande om föreningens verksamhet:

Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet framgick ur Kvinnornas fredskongress i Haag våren 1915. Ord förande för denna kongress, Miss Jane Addams, känd för sitt stora sociala arbete i Förenta staterna, har alltsedan varit dess ordförande.
Förbundet har sin Centralbyrå i Genève, 12 rue du Vieux Collège, varest förbundsmedlemmar och andra intresserade kvinnor kunna bo, då de vilja studera någon av de många centraler för internationellt arbete, som äro förlagda till Genève.

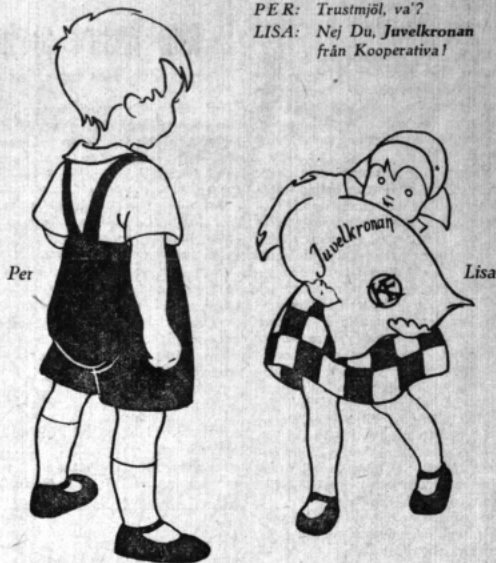
Kongresserna, som återkommit vartannat år, och de däremellan förekommande exekutivmöten, ha efter frestulsen förelagts till länder, där man av en eller annan orsak ansett fredspropaganda särskilt betydelsefull. Så ägde kongressen i Washington 1924 rum på en tidpunkt, då det amerikanska fredsarbetet behövde allt stöd. Den amerikanska sektionen har flere gånger meddelat, att kongressen, de i sammanhang därmed ordnade föredragresorna, och sommarkurserna varit av stort betydelse.

I juli 1926 skall nästa kongress äga rum i Dublin. Enligt det faktum, att förbun-

Möbler

Förstklassiga köpes
fördelaktigast och på
förmånliga villkor.

A. B. Möbelcentralen
Uställningslokal G:la Brogat, 25, 1 tr.
Tel. Norr 5239, Stockholm. Tel. Norr 5239.

Kooperativa Förbundets mjöl,
Juvelkronan, Guldkronan, Silverkronan,
från kooperativa butiker —
— de svenska hemmens egna.

det kan samlas i Irland så kort efter den fasanstid, som "den gröna ön" genomlevat, är ju ägnat att verka i hög grad uppmuntranande. Den del, som de engelska och irländska sektionerna haft i försöringsarbetet därstädes, bör särskilt framhållas.

Förbundet är nu spritt i 39 stater. I 24 ha bildats föreningar, s. k. sektioner. De flesta finnas i Europa och Amerika, men rörelsen är även spridd till Asien och Australien.

Bland de europeiska sektionerna intar den danska med 1000 medlemmar ett framstående rum. Den svenska skaran är ännu liten, omkring 1,500 medlemmar på skilda platser, från Norrland till Skåne. Orsaken till det relativt ringa medlemmantalet är säkerligen i främsta rummet den att arbetet icke är nog känt. Upplysning meddelas från Internationella Kvinnoförbundets sekretariat, David Bagaregata 9—11, Stockholm. De som önska ansluta sig till Förbundet böra anmäla sig till samma adress.

Ingen klagan

om man upptriskar blodet, rensar magen och tarmarna från onsdagens rester och utdrivar urinsyra från kroppen, varmed man undanröjor roten och grundorsaken till illandade och många sjukdomar.

Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom att använda

Fruksalt-Samarin

Det bingar vigö och ger hälsa.
Pris pr fl. 2.50. Säljas på alla apotek, hos droghandlare, m. fl.

Cederroths Tekniska Fabrik
Stockholm

Det går an

ROMAN

av
C. J. L. ALMQUIST

(Forts.)

— Nå, svarar du mig icke? vade hon och slog honom helt lätt på kinden med sin ena cotleur de lilas handske, som hon försiktigt avtagit redan då hon skaldade apelsinen.

Till Feltgöshörs gäva värdades riktigt, och därifrån till Glanshvarnar, sade han.

— Så Vretstorp?

— Nej, du. Vi måste genom Örebro och Kumla först.

— Och så Vretstorp, det är säkert. Därpå Bodarne och Hova, och så är vi hemma.

— Jag är hemma i Västergötland, och så fort jag ståt min fot på marken vid Hova, så är jag strax hemma. Härvid utsträckt Sara så ena lilla fot och nedsatte den helt oesträvt och västgötskt på däcket.

Albert fick nu nytt tillfälle att beundra den välgjorda vägners kängar. Är det där Lidköpingsarbetet? sade han.

Vad för slag?

— Jag menar, om de hava så bra skomakare i Lidköping, att...

Det är en ståtlig, ja en strådd! har du då aldrig varit i Lidköping? skomakare? ... å då! vi hava skräddare, fämsmeder, grovsmeder, schuttlmakare, grovsnickare, vi ha allt-ging. Även handlande, och en rik källvärmästare på gatan ett stycke till vänster från torget; fast det håller jag för illa, ty sådana leva på andras för-

därv och onödiga utgifter; men hantverkaren gör det som duger och blir kvar i världen. Vart tar kallrännarnas varor vägen? Han är kommissionär för Göteborgsdiligensen och håller en stor, stor balsal, där officerare med mamseller och fröknar hålla i assemblé. Det är något för baldanskr, skall du se! Men jag gillar ändå icke kallrännarsen; vore folk folk, så ficke sådant folk snart flytta ur Lidköping och draga därifrån. Men nu är det så, att många vilja dricka, spela och dansa, och... där är en oimmedielt stor danssal, Albert! 8 fönsterluftr i kängden, om jag minns; och 24 luftr i var luf!

— Är du då, Sara, icke alls road av att dansa?

När jag har sett efter verkstaden och slutat av, och kommer ensam för mig själv, då händer det att jag dansar ibland; men det är utan föl.

— Det var en äkta ortentlig västgötska tänkte sergeanten. Men hon såg så oändligen mild, så nästan rörande ut i denna stund, att han tog. Litet därefter tillade han: Att din mor skall vara så sjuk? komma om hon är död, Sara, när vi tänka... när du kommer dit ned?

Ja, Gud väles det, stackare! Hon har ingen rätt glädje haft i livet. Ängest och sorg jämt, och nu till sluts bara ideligt sjukdom. Det är icke mycket bra, Albert.

— Du talar alltför bedrövligt. Men om hon lägger sig att dö, huru går det då med din verkstad?

Ja, då är det slut med rättigheterna, och jag kan inga få av magstråten, det vet jag; men jag har nog tänkt ut det ändå.

— Så?

Å ja, det kan jag nog berätta, fort för hon, smög sig ännu lite närmare Albert på spjällsoffan, och såg sig om, liksom fruktande att någon obefogat skulle höra hennes hemligheter. Då däcket livväl, såsom förut namnts, då detäta håll var rent från följ, vände hon sig åter till honom, såg högst förtrolig och klokt ut, samt vittade med sin lilla handske i luften, stundom slående hans arm lindrigt med den.

Så de har uttuderat, huru en flicka utan föräldrar och syskon, som jag, skall kunna leva... leva bra... sade hon. Jag har tillräckligt och fullt upp redan med linne och gångkläder, för många år, och sliter icke stort; vilket en icke gör, när en är aktam. Nu är min mor död, får jag icke längre skära till rutor och kitta i stora hus eller nybyggnader; det skall skrämmästarna vara. Men det är en egen konst, vet du, som ingen kan i Lidköping, mer än jag; ty jag har ensam utgrundat den: att blanda krita med olja så riktigt i sin dimension... nej, proportioner... (dimensioner) säger man om själva glasens vidd i längd och bredd, men proportion säger man om rätta tillblandningen och mängden av krita och olja tillsammans: de bägge orden brukas blott i vårt ämbete och du förstår dem icke, Albert!... nå, nu vill jag bara säga, att jag utgrundat en proportion i denna tillblandning, som ingen mer än jag vet; och därav blir en kitt, så stark, att ett gejt bittraste hösträng kan upplösa honom. Den skall jag tillverka och sälja åt alla ämbetsmästare; ty de måste köpa därav både i Lidköping, Vänersborg och Mariestad med, bara de få lära känna honom. Och de veta av den redan; ty han har låtit mina poj-

kar på sina resor utbasuna honom. Jag säljer hemma på min kammarer. Men, såsom ogift, är du ju försvarslös, och...

— Det kall man se. Med en supig och svår man, såsom min mor nekade, då vore jag tvärt om försvarslös och usel. Nej, minnans, jag skall reda mig just som jag får. Den lilla gården vid Lidån är vi själva om. Det är ett ganska litet trätus, såsom ett av dem där uppe i Strängby... Sträng... hur var det... ja...

Strängnäs.

— Och när mamma dör, tillfaller gården mig. Stackars mor! men hon lever nog ännu ett par år. Livväl, när hon dör, så vet jag av borgmästaren, att jag med hus och tomt ej vidade försvar behöves, fast ogift. Huset fräntar icke mycket av sig; dock kan jag hyra ut ett par rum ovannå; och nere på botten bor jag själv. Men som jag är van att hava roligt och vara bland folk, vill jag icke sitta för mig själv jämt, utan jag ämnar öppna bod... en liten bod... med handel, som kvinnfolk får sköta, och som icke ännu blivit lagd ner skrä. Jag ämnar i min bod sälja askar, fina, vackra, av glas med underlagt kulört papper, som jag gjort i flera år och som lantfolket är rasande efter i hela bygden omkring; och dessutom lyktor, lanternor; ja, jag har lärt mig sätta folium på glas, och därav skall jag göra små speglar åt socknarna. Kanhända tar jag också in i min bod till kommissionshandel varjehanda plockgods, liksom vävnader, färfter, nåsdukar, halsdukar, hemgjort; blott jag aktar mig för siden, som ligger under skrä. Det skall icke bli en så liten handel, när en är hyggelig mot folk vid

PER: Trustmjöl, va?

LISA: Nej Du, Juvelkronan från Kooperativa!

sin disk; och jag sitter i min bod från tio om förmiddagen till fem på kvällen, längre är icke värt. Före tio om morgonen, innan jag slår upp boddörr, förfärdig jag alla mina askar och glasskar. Om kvällen blandar jag kiten åt alla ämbetsmästare. Det skall bli en god handel och ett glatt liv!

Saras ögon, mun och kinder skeno härvid. Men sergeanten frågade: Skall du då sitta så inne hela året om, och aldrig se dig om eller andas den härliga lantluften?

— I soluppgången gör jag ut på vägen åt Truve. Det gör jag var morgon om sommaren, när det är klart eljest.

Tru... vad är det för slag?

— Det är Truve, vet jag. Det är Richerts sköna herregård på Mariestadsvägen, då. Om bara vägen emellan änden och ditåt icke vore så huckeligen sandig. Men jag bryr mig icke därom, jag går honom ej så ofta. Många morgnar sitter jag allrahelst hemma. Jag har salva, och andra roror i fönstrena; och lavendelkronor skall jag lägga mig till med. Dessutom ser jag Lidån utanför fönsterna, och skönare å finns icke. Vill jag se mera vatten, så har jag stora Väners ått skåda, när jag från fönsterna blickar utåt gapet vid Källändö; den har jag, bara jag tittar ut som åt stadsbron till.

Och när du blir gammal, vackra Sara?

— Om jag lever till en femtio år, så tänker jag fara på marknader med varor. Ty så länge jag är ung, är det bättre att sitta hemma i min lilla handeldsod.

(Forts.)